

Kommunal- og regionaldepartementet
Boks 8112 Dep.

0032 OSLO

KOMM. OG REG. DEP.
02 DES 2005
05/2258-84
451.0
BB BY ICAT

Deres ref
05/2956-1JEM

L.nr.
011223/05

Arkivsaknr
05/01078

Arkivkode
030 &00

Avd/Seksj/Saksb
SA/ADM/ABO

Dato
01.12.2005

HØRINGSUTTALELSE -FORSLAG TIL ENDRINGER I KOMMUNELOVEN

Det vises til høringsnotat datert 09.09.05.

Vedlagt følger særutskrift av Eidsberg kommunestyrets behandling av ovennevnte sak i møte 24.11.05, sak nr. 0081/05, høringsfrist 15.12.05. Kommunestyret fattet følgende vedtak (18 mot 17 stemmer) ved bruk av ordførerens dobbeltstemme:

" Eidsberg kommune er i all hovedsak enig i forslaget om endringer i kommuneloven, men har følgende merknader:

Revisjon av bestemmelsen om møteoffentlighet, jf. § 31

Forslaget til § 31 nr. 5 om å kunne lukke dørene for å hindre innsyn i opplysninger som er unntatt offentlighet etter offentlighetsloven innebærer en realitetsendring. Kommunen er uenig i departementets forslag, og mener et folkevalgt organ fortsatt bør kunne vedta å lukke dørene når tungtveiende offentlige interesser tilsier det for å sikre en åpen og fri debatt.

Forslaget til § 31 nr. 6 om adgangen til å lukke dørene ved foreløpig behandling av saker i folkevalgte organer innebærer en realitetsendring. Kommunen er uenig i forslaget, og mener det fortsatt bør være adgang for kommunestyret til å lukke dørene ved forberedende behandling når særlige grunner foreligger. I enkelte saker, for eksempel om særlige forretningsmessige forhold, er det behov for at en forberedende behandling kan gå for lukkede dører av hensyn til en fri og åpen debatt. Tilsvarende mener kommunen at den forberedende behandlingen av budsjett og økonomiplaner bør kunne skje for lukkede dører, og viser til at også regjeringens egen budsjettbehandling unntas offentlighet. Videre mener kommunen at kommunestyret fortsatt bør ha adgang til å lukke alle møter i forbindelse med forberedende behandling, også av budsjett og økonomiplaner, slik at kommunen får anledning til å velge hensiktsmessige og lokalt tilpassede arbeidsprosesser.

Forslaget til § 31 nr. 10 om at enhver kan kreve kontroll med lovligheten av lukningsvedtak er en ny bestemmelse. Kommunen mener at adgangen til å kreve lovlighetskontroll bør være sammenfallende med den gruppen som har anledning til

POSTADRESSE
Ordfører Voldensvei
1850 Mysen

KONTORADRESSE
Ordfører Voldensvei
1850 Mysen

SENTRALBORD: 69 70 20 00

BANKKONTO: 1020.07.00029

å kreve lovlighetskontroll etter § 59, dvs tre eller flere medlemmer av kommunestyret.

2

Justering av bestemmelsen om innbyggerinitiativ, jf. § 39 a Kommunen støtter forslaget til justeringer. I tillegg foreslår kommunen at det foretas en avklaring av forholdet mellom behandlingen etter plan- og bygningsloven og reglene om innbyggerinitiativ. Det er ingen begrensning i hva slags type saker som kan fremmes som innbyggerinitiativ. Der kommunen har startet arbeider med et planforslag etter plan- og bygningsloven, er innbyggernes behov for medvirkning og innspill ivaretatt gjennom reglene om planprosess i plan- og bygningsloven. Det er uhensiktsmessig at det kan fremmes innbyggerinitiativ i en plansak samtidig som det foregår en planprosess etter plan- og bygningsloven. Av hensyn til effektiv ressursbruk og klare behandlingsprosesser foreslår kommunen at det ikke bør være anledning til å fremme innbyggerinitiativ for en plansak hvor hensynet til medvirkning ivaretas ved at saken er lagt ut til offentlig ettersyn. ”

Med hilsen

Anne-Beate Olaussen
Rådgiver

Kopi:

Vedlegg: Særutskrift av sak nr. 0081/05

POSTADRESSE

1850 Mysen

KONTORADRESSE

1850 Mysen

SENTRALBORD: 69 70 20 00
DIREKTE:
TELEFAX:

Eidsberg kommune
Kommunestyret

VEDLEGG

05/0258 - 84

SÆRUTSKRIFT

Saknr.	Politisk behandling	Møtedato
0121/05	Formannskapet	14.11.05
0081/05	Kommunestyret	24.11.05

Arkivkode:030 &00 Arkivsaknr.:05/01078 L.nr.: 011180/05 Saksb.: ABO

SAK 0081/05 HØRING - FORSLAG OM ENDRINGER I KOMMUNELOVEN

Administrasjonssjefens forslag til vedtak:

Saken legges frem for kommunestyret med slik

innstilling:

Eidsberg kommune er i all hovedsak enig i forslaget om endringer i kommuneloven, men har følgende merknader:

Revisjon av bestemmelsen om møteoffentlighet, jf. § 31

Forslaget til § 31 nr. 5 om å kunne lukke dørene for å hindre innsyn i opplysninger som er unntatt offentlighet etter offentlighetsloven innebærer en realitetsendring. Kommunen er uenig i departementets forslag, og mener et folkevalgt organ fortsatt bør kunne vedta å lukke dørene når tungtveiende offentlige interesser tilsier det for å sikre en åpen og fri debatt.

Forslaget til § 31 nr. 6 om adgangen til å lukke dørene ved foreløpig behandling av saker i folkevalgte organer innebærer en realitetsendring. Kommunen er uenig i forslaget, og mener det fortsatt bør være adgang for kommunestyret til å lukke dørene ved forberedende behandling når særlige grunner foreligger. I enkelte saker, for eksempel om særlige forretningsmessige forhold, er det behov for at en forberedende behandling kan gå for lukkede dører av hensyn til en fri og åpen debatt. Tilsvarende mener kommunen at den forberedende behandlingen av budsjett og økonomiplaner bør kunne skje for lukkede dører, og viser til at også regjeringens egen budsjettbehandling unntas offentlighet. Videre mener kommunen at kommunestyret fortsatt bør ha adgang til å lukke alle møter i forbindelse med forberedende behandling, også av budsjett og økonomiplaner, slik at kommunen får anledning til å velge hensiktsmessige og lokalt tilpassede arbeidsprosesser.

Forslaget til § 31 nr. 10 om at enhver kan kreve kontroll med lovligheten av lukningsvedtak er en ny bestemmelse. Kommunen mener at adgangen til å kreve

lovlighetskontroll bør være sammenfallende med den gruppen som har anledning til å kreve lovlighetskontroll etter § 59, dvs tre eller flere medlemmer av kommunestyret.

Justering av bestemmelsen om innbyggerinitiativ, jf. § 39 a Kommunen støtter forslaget til justeringer. I tillegg foreslår kommunen at det foretas en avklaring av forholdet mellom behandlingen etter plan- og bygningsloven og reglene om innbyggerinitiativ. Det er ingen begrensning i hva slags type saker som kan fremmes som innbyggerinitiativ. Der kommunen har startet arbeidet med et planforslag etter plan- og bygningsloven, er innbyggernes behov for medvirkning og innspill ivaretatt gjennom reglene om planprosess i plan- og bygningsloven. Det er uhensiktsmessig at det kan fremmes innbyggerinitiativ i en plansak samtidig som det foregår en planprosess etter plan- og bygningsloven. Av hensyn til effektiv ressursbruk og klare behandlingsprosesser foreslår kommunen at det ikke bør være anledning til å fremme innbyggerinitiativ for en plansak hvor hensynet til medvirkning ivaretas ved at saken er lagt ut til offentlig ettersyn.

Kommunestyrets behandling:

Rita Sletner (V) fremmet følgende forslag:

Eidsberg kommune er enig i forslaget om endringer i kommuneloven.

Votering:

Det ble votert alternativt mellom formannskapets flertallsinnstilling og Sletners forslag.

Ved første votering ble det avgitt 17 stemmer for formannskapets flertallsinnstilling og 17 stemmer for Sletners forslag.

Ved bruk av ordførers dobbeltstemme ble formannskapets flertallsinnstilling vedtatt med 18 mot 17 stemmer.

Kommunestyrets vedtak med 18 mot 17 stemmer i møte 24.11.05, sak 0081/05:
Formannskapets flertallsinnstilling vedtas med bruk av ordførers dobbeltstemme.

Formannskapets behandling:

Rita Sletner (V) fremmet følgende forslag:

Revisjon av bestemmelsen om møteoffentlighet jfr. §31 nr. 5. Kommunen er enig i departementets forslag.

§31 nr. 6 om adgangen til å lukke dørene ved foreløpig behandling av saker i folkevalgte organer. Kommunen er enig i departementets forslag.

§31 nr. 10 om at enhver kan kreve kontroll med lovlighetene av lukkningsvedtak. Kommunen er enig i departementets forslag.

§ 39 a om justering av bestemmelsen om innbyggerinitiativ. Kommunen er enig i departementets forslag.

Votering:

Det ble votert alternativt mellom administrasjonssjefens og Sletners forslag. Administrasjonssjefens forslag ble vedtatt med 5 mot 4 stemmer som ble avgitt for Sletners forslag.

Formannskapetets innstilling i møte 14.11.05, sak 0121/05:

Administrasjonssjefens forslag ble vedtatt med 5 mot 4 stemmer som ble avgitt for Sletners forslag.

Rett utskrift bekreftes.

Sendes til:

1. Kommunal- og regionaldepartementet, kommunalavdelingen
2. Ordfører
3. Økonomisjef

SAKSOPPLYSNINGER:

Utrykt vedlegg: Høringsbrev datert 09.10.05 med vedlagt høringsnotat "forslag til endringer i kommuneloven".

Kommunal- og regionaldepartementet foreslår i høringsnotatet endringer i kommuneloven av 25.09.1992 nr. 107. Det foreslås helt nye bestemmelser i forhold til valg av ordfører og komitemodellen. Det foreslås også å lovfeste ordningen med flertallsvalg som forholdsvalg til faste utvalg. Høringsnotatet inneholder i tillegg forslag til justeringer og endringer av andre bestemmelser i loven. Dette gjelder blant annet kommunedelsorganisering og møteoffentlighet.

I kapittel 1 av innledningen i høringsnotatet fremgår følgende:

"Kommuneloven utgjør det rettslige rammeverket rundt virksomheten i kommuner og fylkeskommuner. Departementet har som målsetting at loven skal være rammepreget og fleksibel og dermed anvendelig for hele kommunesektoren. Det skjer hele tiden en utvikling i kommunal organisering og det er fokus på organisering og styring i kommuner og fylkeskommuner. Det vil derfor fra tid til annen være behov for å se på kommuneloven i lys av samfunnsutviklingen.

Loven har gjennomgått justeringer og endringer flere ganger etter vedtakelsen i 1992. De største endringene har omfattet følgende temaer: kommunal revisjon og kontrollutvalg, økonomibestemmelsene, kommunale foretak, reglene om parlamentarisk styringsform, direkte valg til kommunedelsutvalg og innbyggerinitiativ.

I dette høringsnotatet foreslår departementet helt nye bestemmelser i loven i forhold til direkte valg av ordfører og komitemodellen. Det foreslås også å lovfeste ordningen med flertallsvalg som forholdsvalg til faste utvalg med mer. Høringsnotatet

inneholder i tillegg forslag til justeringer og endringer i noen av bestemmelsene i loven. Stikkordsmessig gjelder dette: møteoffentlighet, kommunedelsorganisering, suppleringsvalg til formannskapet, åremålsansettelser, parts sammensatt utvalg og regnskapsansvarlig. I tillegg kommer noen mindre presiseringer av lovteknisk art.

Med unntak av forslagene tilknyttet kommunedelsorganisering, vil alle eventuelle lovendringer gjelde både kommuner og fylkeskommuner. Når departementet skriver bare "kommuner", vil det altså gjelde tilsvarende for fylkeskommunene.

I det følgende gis en kortfattet oppsummering av forslagene i høringsnotatet:

a) Lovfesting av direkte valg av ordfører

På bakgrunn av erfaringer fra omfattende forsøksvirksomhet siden lokalvalget i 1999, foreslår departementet at alle kommuner og fylkeskommuner bør få adgang til direkte valg av ordfører. Forslaget er omtalt i kapittel 2. Ordningen vil være et alternativ til dagens ordning med at kommunestyret/fylkestinget velger ordfører/fylkesordfører. Bruk av direkte valg forutsetter altså et positivt vedtak i det enkelte kommunestyre og fylkesting. Departementet foreslår at direkte valg av ordfører skal foregå etter modell for såkalt preferansevalg. Dette innebærer at den enkelte velger får anledning til å rangere to av kandidatene til ordførervalget, som henholdsvis nr. 1 og nr. 2. Hovedbegrunnelsen for at departementet ønsker en slik modell, er at denne best sikrer den valgte kandidaten en viss oppslutning – og dermed legitimitet – uten å måtte avholde to valgoganger for å kåre en vinner med en viss oppslutning.

b) Kommunedelsorganisering – delegasjon og valgbarhet

Etter gjeldende kommunelov er det ikke adgang for et kommunedelsutvalg til å delegere til egen administrasjon. Departementet mener det bør være opp til kommunestyrene selv å avgjøre om kommunedelsutvalgene skal gis slik delegasjonsmyndighet. Departementet mener også at det enkelte kommunestyre bør kunne avgrense kretsen av valgbare til de som er bosatt i vedkommende kommunedel. Dette er det nå adgang til når medlemmene skal velges ved direkte valg. Omtalen av disse forholdene fremgår av kapittel 3.

c) Lovfesting av komitémodellen

I kapittel 4 i dette høringsnotatet har departementet en redegjørelse og drøftelse av hensyn for og mot lovfesting av den såkalte komitémodellen. Denne formen for organisering er i dag ikke regulert i kommuneloven, og kommunestyrekomiteer/fylkestingskomiteer har derfor ikke blitt betraktet som folkevalgte organer i kommunelovens forstand. Departementet finner det uheldig at denne formen for organisering ikke er klargjort i kommuneloven. Komitémodellen er i praksis et alternativ til hovedutvalgsmodellen eller modellen med faste utvalg inndelt etter funksjonsprinsippet eller lignende. Departementet foreslår at komiteene defineres som folkevalgte organer. Konsekvensen vil bli at lovens saksbehandlingsregler kommer til anvendelse, bl.a. reglene om møteoffentlighet. Siden komiteene må sammensettes med folkevalgte bare fra kommunestyret/fylkestinget, kan kommunelovens bestemmelser om kjønnskvotering til faste utvalg ikke komme til anvendelse. Reglene om kjønnskvotering vil bli de samme som ved valg til formannskapet/fylkesutvalget.

d) Revisjon av bestemmelsen om møteoffentlighet

Bestemmelsen om åpne og lukkede møter (møteoffentlighet) er gjennomgått på bakgrunn av ny bestemmelse i Grunnloven § 100 og forslag til ny offentlighetslov. Departementets gjennomgang har også hatt som siktemål å gjøre bestemmelsen (§ 31) enklere og mer forståelig for brukerne. I kapittel 5 er det inntatt en relativt grundig omtale av bestemmelsen og behovet for endringer. Departementet foreslår en realitetsendring når det gjelder adgangen til å lukke dørene ved foreløpig behandling av saker i folkevalgte organer (nåværende nr. 5). Departementet foreslår at adgangen til å lukke dørene når organet ikke selv skal treffe endelig vedtak, bør begrenses til formannskapet/fylkesutvalgets budsjettbehandling. Et slikt lukningsvedtak må fortsatt treffes av kommunestyret/fylkestinget. Tilknyttet denne lovendringen foreslår departementet at representanter fra partier og/eller lister i kommunestyret som ikke er representert i formannskapet, skal ha møterett når budsjettmøtene vedtas lukket (tilsvarende i fylkesutvalget). Departementet foreslår også at vedtak om å lukke dørene i møter i folkevalgte organer skal kunne gjøres til gjenstand for lovlighetskontroll; og at "enhver" (for eksempel innbyggere og media) skal kunne fremme slik klage.

e) Utvidelse av kretsen som kan ansettes på åremål?

Kommunestyret/fylkestinget kan bestemme at ledende administrative stillinger kan ansettes på åremål. Bestemmelsen er antatt å omfatte administrasjonssjefen, etatssjefer og andre ledere med helhetlig ansvar for deler av virksomheten i kommunen eller fylkeskommunen. Departementet mener det i tillegg bør vurderes om også ledere av kommunale foretak og lokale ombud bør kunne ansettes på åremål. Høringsnotatet inneholder ingen konklusjon på dette punkt. Departementet ønsker derfor høringsinstansenes synspunkter på eventuell utvidelse av bestemmelser om ansettelse på åremål. Omtalen av dette er tatt inn i kapittel 6.

f) Opphevelse av pålegget om partsammensatt utvalg – forslag om prinsippbestemmelse om medvirkning

Kommuner og fylkeskommuner er i dag pålagt å opprette et partsammensatt utvalg – administrasjonsutvalg – for behandling av saker som gjelder forholdet mellom kommunen eller fylkeskommunen som arbeidsgiver og de ansatte. Slike utvalg kan erstattes med andre ordninger dersom dette får tilslutning fra minst tre fjerdedeler av de ansatte (§ 25 nr. 1). Lovpålegget om et særskilt utvalg (som hovedregel) bryter med prinsippet om at kommuner og fylkeskommuner skal ha frihet til å finne fram til den politiske og administrative organisering som er mest hensiktsmessig i det enkelte tilfelle. Ordningen med administrasjonsutvalg er for øvrig også nedfelt i hovedavtalen for kommunesektoren. Departementet mener at prinsippet om medvirkning bør fastslås i kommuneloven, ved at det tas inn en bestemmelse om at kommunestyret og fylkestinget plikter å sørge for ansattes medvirkning, jf. kapittel 7 i høringsnotatet.

g) Enkelte spørsmål om valg til kommunale nemnder

Etter gjeldende lov rykker vararepresentanter opp til ledige plasser i formannskapet eller fylkesutvalget. I faste utvalg mv foretas det imidlertid nyvalg ved ledighet i perioden. Departementet kan ikke se at det er grunnlag for å opprettholde denne forskjellen, og foreslår derfor i kapittel 8 at regelen om nyvalg også bør gjelde ved utskifting av medlemmer til formannskapet/fylkesutvalget. I høringsnotatet foreslår også departementet at det tas inn konkrete regler for valgmetoden "flertallvalg som

forholdsvalg". Denne valgmetoden benyttes mye i praksis, men er altså ikke nevnt i loven. Det foreslås at denne modellen skal benevnes "avtalevalg" (partiene blir på forhånd enige om én forholdsmessig sammensatt liste).

h) Oppheving av stillingskravet om en egen regnskapsansvarlig

Etter kommuneloven § 24 nr. 2 skal det i alle kommuner og fylkeskommuner ansettes en regnskapskyndig person med faglig ansvar for regnskapet. Kravet er begrunnet i behovet for et skille mellom utbetalings- /anvisningsfunksjonen og regnskapsfunksjonen. Departementet mener dette skillet kan opprettholdes uten at det i loven fremgår et krav til en særskilt stilling som regnskapsansvarlig. Forslaget er inntatt i kapittel 9.4 i høringsnotatet.

i) Justering av bestemmelsen om innbyggerinitiativ med mer

I kapittel 9 er det inntatt forslag til enkelte justeringer i kommuneloven. Disse er ikke ment som realitetsendringer, men tas med av hensyn til best mulig presisjonsnivå i loven. I kapittel 9.3 foreslås en justering av ordlyden i § 39 a om innbyggerinitiativ. Denne er ment å klargjøre det som var forutsatt i forarbeidene til gjeldende bestemmelse; nemlig at enhver behandling i kommunestyret/fylkestinget kan være grunnlag for avvisning av et innbyggerinitiativ – og altså ikke bare behandling av tidligere innbyggerinitiativ, slik lovens ordlyd er utformet. Departementet foreslår også at det er valgperioden som er avgjørende for hvorvidt ett og samme forslag kan fremmes på nytt – og ikke en fireårsperiode slik det er regulert i dag. Øvrige forslag til presiseringer i kapittel 9 gjelder spørsmålet om fristen for fastsetting av nytt medlemstall i kommunestyret/fylkestinget (§ 7 nr. 3) og tidspunktet for godkjenning av valget til kommunestyre, fylkesting og eventuelt direkte valg av ordfører (§ 17 nr. 1).

j) Forslag til endringer i bestemmelsene om Longyearbyen lokalstyre

I kapittel 10 er inntatt forslag fra Justisdepartementet til endringer i svalbardloven kapittel 5. Disse innebærer at de fleste av forslagene til endringer i kommuneloven også gjøres gjeldende for Longyearbyen lokalstyre gjennom endringer i svalbardloven og/eller forskriftene til denne."

ADMINISTRASJONSSJEFENS MERKNADER:

Vedtak om endring av kommunestyrets medlemstall – tidsfrist, jf. § 7 nr. 3

For å klargjøre gjeldende rett foreslår departementet at endring av medlemstall må vedtas senest 31. desember i nest siste år av valgperioden. Forslaget innebærer ingen realitetsendring.

Administrasjonssjefen støtter forslaget til presisering.

Lovfesting av direkte valg av ordfører, jf. forslagens §§ 9 nr. 1 og 9a

På bakgrunn av erfaringer fra forsøkvirksomhet, foreslår departementet at alle kommuner bør få adgang til direkte valg av ordfører. Kommunen gis i forslaget mulighet til å velge mellom dagens modell og direkte valg. Direkte valg av ordfører skal foregå som preferansevalg. Dette innebærer at den enkelte velger kan rangere to av kandidatene til ordførervalget slik at den valgte kandidaten sikres en viss oppslutning.

Administrasjonssjefen ser positivt på forslaget og mener det gir kommunen større fleksibilitet til å stimulere til økt lokalt engasjement.

Lovfesting av komitémodellen, jf. ny § 10 a

Enkelte kommuner benytter den såkalte komitémodellen som et alternativ til hovedutvalgsmodellen. Komitémodellen er i dag ikke regulert i kommuneloven. Departementet foreslår at komitémodellen lovfestes. Dette innebærer at lovens saksbehandlingsregler kommer til anvendelse også for denne formen for organisering.

Administrasjonssjefen finner det hensiktsmessig at komitémodellen klargjøres i kommuneloven. Eidsberg kommune er ikke organisert etter komitémodellen og berøres ikke av forslaget.

Kommunedelsorganisering – delegasjon og valgbarhet, jf. §§ 12 nr. 4 og 14 nr. 1 bokstav a

Departementet forslår at det bør være anledning for et kommunedelsutvalg å delegere til egen administrasjon. Videre forslår departementet at det enkelte kommunestyret bør kunne avgrense kretsen av valgbare til de som er bosatt i vedkommende kommunedel.

Administrasjonssjefen har ingen merknader til forslaget. Eidsberg kommune har ikke kommunedelsorganisering og berøres således ikke av forslaget.

Enkelte spørsmål om valg av kommunale nemnder, jf. § 16

Ved varig forfall trer vararepresentanter inn i ledige plasser i formannskapet etter gjeldende lov. I faste utvalg mv foretas det imidlertid nyvalg ved ledighet i perioden. Departementet mener det ikke er noen grunn til å opprettholde forskjellen og foreslår at reglene om nyvalg også bør gjelde ved utskiftning av medlemmer i formannskapet. Departementet foreslår å innta en ny bestemmelse, jf. § 16 nr. 6, som lovfester at gruppen selv skal peke ut den som skal rykke inn på den ledige plassen, og at bystyret velger vedkommende dersom de lovbestemte vilkårene er oppfylt.

Administrasjonssjefen støtter forslaget.

Godkjenning av valget i det konstituerende møtet i kommunestyret, jf. § 17 nr. 2

Departementet foreslår å lovfeste at kommunestyret som første sak i det konstituerende møtet tar stilling til om valget godkjennes.

Administrasjonssjefen støtter forslaget.

Utvidelse av kretsen som kan ansettes på åremål, jf. § 24 nr. 3

Departementet foreslår at adgangen til å ansette på åremål utvides til også å gjelde ledere av kommunale foretak og lokale ombud.

Administrasjonssjefen støtter forslaget.

Oppheving av stillingskravet om egen regnskapsansvarlig, jf. § 24 nr. 2

Etter loven er det krav om at alle kommuner ansetter en regnskapskyndig person med faglig ansvar for regnskapet. Kravet er begrunnet i behovet for å skille mellom

utbetalings-/anvisningsfunksjonen og regnskapsfunksjonen. Departementet mener dette skillet kan opprettholdes uten at det i loven fremgår et krav til en særskilt stilling som regnskapsansvarlig. Forslaget bygger på et prinsipp om at kommuneloven ikke bør inneholde spesielle føringer for hvordan kommunen skal organisere sin virksomhet.

Administrasjonssjefen mener funksjonen som regnskapsansvarlig er viktig, men støtter forslaget om å oppheve lovens stillingskrav ut fra prinsippet om at kommunen selv bør kunne velge egnet organisasjonsform. Administrasjonssjefen legger vekt på at regnskapsfunksjonene også i fremtiden organiseres på en slik måte at de regnskapsfaglige kravene som er stilt i lov og forskrift ivaretas.

Opphevelse av pålegget om partssammensatte utvalg, if. § 25

I dag er det lovpålagt å opprette partsammensatte utvalg – administrasjonsutvalg – for behandling av saker som gjelder forholdet mellom kommunen som arbeidsgiver og ansatte. Det er anledning til å erstatte slike partsammensatte utvalg med andre ordninger dersom minst tre fjerdedeler av de ansatte gir sin tilsutning. Departementet foreslår å oppheve lovpålegget om partssammensatte utvalg. I stedet foreslår departementet at prinsippet om medvirkning bør fastslås i loven, ved at det tas inn en bestemmelse om at kommunestyret plikter å sørge for ansattes medvirkning.

Administrasjonssjefen støtter forslaget som er i samsvar med prinsippet om at kommuner skal ha frihet til å velge den organiseringen som er mest hensiktsmessig.

Revisjon av bestemmelsen om møteoffentlighet, if. § 31

På bakgrunn av ny bestemmelse i Grunnloven § 100 (omhandler innbyggerens rett til å overvære møter i folkevalgte organer) og forslag til ny offentlighetslov, har departementet foretatt en total gjennomgang av bestemmelsen om åpne og lukkede dører (møteoffentlighet). Endringene som foreslås er dels realitetsendringer og dels av teknisk og redaksjonell karakter. Endringsforslaget innebærer at kommunens adgang til å lukke møtene innsnevres.

- Forslaget til § 31 nr. 5 om å kunne lukke dørene for å hindre innsyn i opplysninger som er unntatt offentlighet etter offentlighetsloven innebærer en realitetsendring. Etter dagens regler kan et folkevalgt organ beslutte å lukke et møte av hensyn til tungtveiende offentlige interesser. Begrunnelsen vil typisk knytte seg til forretningsmessige forhold, men det kan også være aktuelt å skjerme opplysninger om for eksempel kontroll- og inspeksjonsrutiner. I forslaget fra departementet innsnevres adgangen til å lukke dørene ved at det bare kan fattes vedtak om lukning for å hindre innsyn i opplysninger som er unntatt offentlighet etter offentlighetsloven. Administrasjonssjefen er uenig i departementets forslag, og mener et folkevalgt organ fortsatt bør kunne vedta å lukke dørene når tungtveiende offentlige interesser tilsier det for å sikre en åpen og fri debatt.
- Departementet foreslår å oppheve kommunestyrets adgang til å lukke alle møter i et organ av hensyn til personvernet. Organet må ta stilling til og treffe beslutning om lukning ved hvert enkelt møte. Administrasjonssjefen har ingen merknader til forslaget.
- Forslaget til § 31 nr. 6 om adgangen til å lukke dørene ved foreløpig behandling av saker i folkevalgte organer innebærer en realitetsendring. Etter

gjeldende lov kan kommunestyret vedta å lukke møtene i andre folkevalgte organer når disse ikke skal treffe vedtak i saken. Departementet foreslår at denne adgangen begrenses til formannskapets budsjettbehandling. Det forelås at representanter fra partier og/eller lister i kommunestyret som ikke er representert i formannskapet, skal ha møterett når budsjettmøtene vedtas lukket. Administrasjonssjefen er uenig i forslaget, og mener det fortsatt bør være adgang for kommunestyret til å lukke dørene ved forberedende behandling når særlige grunner foreligger. I enkelte saker, for eksempel om særlige forretningsmessige forhold, er det behov for at en forberedende behandling kan gå for lukkede dører av hensyn til en fri og åpen debatt. Tilsvarende mener administrasjonssjefen at den forberedende behandlingen av budsjett og økonomiplaner bør kunne skje for lukkede dører, og viser til at også regjeringens egen budsjettbehandling unntas offentlighet. Videre mener administrasjonssjefen at kommunestyret fortsatt bør ha adgang til å lukke alle møter i forbindelse med forberedende behandling, også av budsjett og økonomiplaner, slik at kommunen får anledning til å velge hensiktsmessige og lokalt tilpassede arbeidsprosesser.

- Forslaget til § 31 nr. 9 om at organet skal angi hjemmelen for lukningsvedtaket er ny. Administrasjonssjefen støtter forslaget.
- Forslaget til § 31 nr. 10 om at enhver kan kreve kontroll med lovligheten av lukningsvedtak er en ny bestemmelse. Administrasjonssjefen mener at adgangen til å kreve lovlighetskontroll bør være sammenfallende med den gruppen som har anledning til å kreve lovlighetskontroll etter § 59, dvs tre eller flere medlemmer av kommunestyret.

Lovregulering av flertallsvalg som forholdsvalg, jf. §§ 35 nr. 4 og ny 38 a

Kommuneloven opererer med to alternative metoder når det gjelder valg som foretas av kommunestyret, forholdsvalg og flertallsvalg. I praksis har det utviklet seg en tredje modell hvor valget gjennomføres som flertallsvalg basert på en forholdsmessig fordeling som er fremforhandlet mellom gruppene i den velgende forsamlingen. Departementet foreslår at denne praksisen nå lovfestes.

Administrasjonssjefen er enig i forslaget.

Justering av bestemmelsen om innbyggerinitiativ, jf. § 39 a

Departementet foreslår enkelte justeringer i kommuneloven om bystyrets plikt til å ta stilling til et innbyggerinitiativ. Justeringene innebærer ikke realitetsendringer, men bare en klargjøring av gjeldende rett.

Administrasjonssjefen støtter forslaget til justeringer. I tillegg foreslås det at det foretas en avklaring av forholdet mellom behandlingen etter plan- og bygningsloven og reglene om innbyggerinitiativ. Det er ingen begrensning i hva slags type saker som kan fremmes som innbyggerinitiativ. Der kommunen har startet arbeidet med et planforslag etter plan- og bygningsloven, er innbyggernes behov for medvirkning og innspill ivare tatt gjennom reglene om planprosess i plan- og bygningsloven. Det er uhenksommessig at det kan fremmes innbyggerinitiativ i en plansak samtidig som det foregår en planprosess etter plan og bygningsloven. Av hensyn til effektiv ressursbruk og klare behandlingsprosesser foreslår administrasjonssjefen at det ikke bør være anledning til å fremme innbyggerinitiativ for en plansak hvor hensynet til medvirkning ivaretas ved at saken er lagt ut til offentlig ettersyn.

Forslagene til lovendringer innebærer ingen pålegg om å endre kommunens organisasjonsmodeller. Forslagene i seg selv fører således ikke til noen økonomiske eller administrative konsekvenser.

Eidsberg kommune
Kommunestyret

VEDLEGG

05/0258 - 84

SÆRUTSKRIFT

Saknr.	Politisk behandling	Møtedato
0121/05	Formannskapet	14.11.05
0081/05	Kommunestyret	24.11.05

Arkivkode:030 &00 Arkivsaknr.:05/01078 L.nr.: 011180/05 Saksb.: ABO

SAK 0081/05 HØRING - FORSLAG OM ENDRINGER I KOMMUNELOVEN

Administrasjonssjefens forslag til vedtak:

Saken legges frem for kommunestyret med slik

innstilling:

Eidsberg kommune er i all hovedsak enig i forslaget om endringer i kommuneloven, men har følgende merknader:

Revisjon av bestemmelsen om møteoffentlighet, jf. § 31

Forslaget til § 31 nr. 5 om å kunne lukke dørene for å hindre innsyn i opplysninger som er unntatt offentlighet etter offentlighetsloven innebærer en realitetsendring. Kommunen er uenig i departementets forslag, og mener et folkevalgt organ fortsatt bør kunne vedta å lukke dørene når tungtveiende offentlige interesser tilsier det for å sikre en åpen og fri debatt.

Forslaget til § 31 nr. 6 om adgangen til å lukke dørene ved foreløpig behandling av saker i folkevalgte organer innebærer en realitetsendring. Kommunen er uenig i forslaget, og mener det fortsatt bør være adgang for kommunestyret til å lukke dørene ved forberedende behandling når særlige grunner foreligger. I enkelte saker, for eksempel om særlige forretningsmessige forhold, er det behov for at en forberedende behandling kan gå for lukkede dører av hensyn til en fri og åpen debatt. Tilsvarende mener kommunen at den forberedende behandlingen av budsjett og økonomiplaner bør kunne skje for lukkede dører, og viser til at også regjeringens egen budsjettbehandling unntas offentlighet. Videre mener kommunen at kommunestyret fortsatt bør ha adgang til å lukke alle møter i forbindelse med forberedende behandling, også av budsjett og økonomiplaner, slik at kommunen får anledning til å velge hensiktsmessige og lokalt tilpassede arbeidsprosesser.

Forslaget til § 31 nr. 10 om at enhver kan kreve kontroll med lovligheten av lukningsvedtak er en ny bestemmelse. Kommunen mener at adgangen til å kreve

lovlighetskontroll bør være sammenfallende med den gruppen som har anledning til å kreve lovlighetskontroll etter § 59, dvs tre eller flere medlemmer av kommunestyret.

Justering av bestemmelsen om innbyggerinitiativ, jf. § 39 a Kommunen støtter forslaget til justeringer. I tillegg foreslår kommunen at det foretas en avklaring av forholdet mellom behandlingen etter plan- og bygningsloven og reglene om innbyggerinitiativ. Det er ingen begrensning i hva slags type saker som kan fremmes som innbyggerinitiativ. Der kommunen har startet arbeidet med et planforslag etter plan- og bygningsloven, er innbyggernes behov for medvirkning og innspill ivaretatt gjennom reglene om planprosess i plan- og bygningsloven. Det er uhensiktsmessig at det kan fremmes innbyggerinitiativ i en plansak samtidig som det foregår en planprosess etter plan- og bygningsloven. Av hensyn til effektiv ressursbruk og klare behandlingsprosesser foreslår kommunen at det ikke bør være anledning til å fremme innbyggerinitiativ for en plansak hvor hensynet til medvirkning ivaretas ved at saken er lagt ut til offentlig ettersyn.

Kommunestyrets behandling:

Rita Sletner (V) fremmet følgende forslag:

Eidsberg kommune er enig i forslaget om endringer i kommuneloven.

Votering:

Det ble votert alternativt mellom formannskapets flertallsinnstilling og Sletners forslag.

Ved første votering ble det avgitt 17 stemmer for formannskapets flertallsinnstilling og 17 stemmer for Sletners forslag.

Ved bruk av ordførers dobbeltstemme ble formannskapets flertallsinnstilling vedtatt med 18 mot 17 stemmer.

Kommunestyrets vedtak med 18 mot 17 stemmer i møte 24.11.05, sak 0081/05:
Formannskapets flertallsinnstilling vedtas med bruk av ordførers dobbeltstemme.

Formannskapets behandling:

Rita Sletner (V) fremmet følgende forslag:

Revisjon av bestemmelsen om møteoffentlighet jfr. §31 nr. 5. Kommunen er enig i departementets forslag.

§31 nr. 6 om adgangen til å lukke dørene ved foreløpig behandling av saker i folkevalgte organer. Kommunen er enig i departementets forslag.

§31 nr. 10 om at enhver kan kreve kontroll med lovlighetene av lukkningsvedtak. Kommunen er enig i departementets forslag.

§ 39 a om justering av bestemmelsen om innbyggerinitiativ. Kommunen er enig i departementets forslag.

Votering:

Det ble votert alternativt mellom administrasjonssjefens og Sletners forslag. Administrasjonssjefens forslag ble vedtatt med 5 mot 4 stemmer som ble avgitt for Sletners forslag.

Formannskapetets innstilling i møte 14.11.05, sak 0121/05:

Administrasjonssjefens forslag ble vedtatt med 5 mot 4 stemmer som ble avgitt for Sletners forslag.

Rett utskrift bekreftes.

Sendes til:

1. Kommunal- og regionaldepartementet, kommunalavdelingen
2. Ordfører
3. Økonomisjef

SAKSOPPLYSNINGER:

Utrykt vedlegg: Høringsbrev datert 09.10.05 med vedlagt høringsnotat "forslag til endringer i kommuneloven".

Kommunal- og regionaldepartementet foreslår i høringsnotatet endringer i kommuneloven av 25.09.1992 nr. 107. Det foreslås helt nye bestemmelser i forhold til valg av ordfører og komitemodellen. Det foreslås også å lovfeste ordningen med flertallsvalg som forholdsvalg til faste utvalg. Høringsnotatet inneholder i tillegg forslag til justeringer og endringer av andre bestemmelser i loven. Dette gjelder blant annet kommunedelsorganisering og møteoffentlighet.

I kapittel 1 av innledningen i høringsnotatet fremgår følgende:

"Kommuneloven utgjør det rettslige rammeverket rundt virksomheten i kommuner og fylkeskommuner. Departementet har som målsetting at loven skal være rammepreget og fleksibel og dermed anvendelig for hele kommunesektoren. Det skjer hele tiden en utvikling i kommunal organisering og det er fokus på organisering og styring i kommuner og fylkeskommuner. Det vil derfor fra tid til annen være behov for å se på kommuneloven i lys av samfunnsutviklingen.

Loven har gjennomgått justeringer og endringer flere ganger etter vedtakelsen i 1992. De største endringene har omfattet følgende temaer: kommunal revisjon og kontrollutvalg, økonomibestemmelsene, kommunale foretak, reglene om parlamentarisk styringsform, direkte valg til kommunedelsutvalg og innbyggerinitiativ.

I dette høringsnotatet foreslår departementet helt nye bestemmelser i loven i forhold til direkte valg av ordfører og komitemodellen. Det foreslås også å lovfeste ordningen med flertallsvalg som forholdsvalg til faste utvalg med mer. Høringsnotatet

inneholder i tillegg forslag til justeringer og endringer i noen av bestemmelsene i loven. Stikkordsmessig gjelder dette: møteoffentlighet, kommunedelsorganisering, suppleringsvalg til formannskapet, åremålsansettelser, parts sammensatt utvalg og regnskapsansvarlig. I tillegg kommer noen mindre presiseringer av lovteknisk art.

Med unntak av forslagene tilknyttet kommunedelsorganisering, vil alle eventuelle lovendringer gjelde både kommuner og fylkeskommuner. Når departementet skriver bare "kommuner", vil det altså gjelde tilsvarende for fylkeskommunene.

I det følgende gis en kortfattet oppsummering av forslagene i høringsnotatet:

a) Lovfesting av direkte valg av ordfører

På bakgrunn av erfaringer fra omfattende forsøksvirksomhet siden lokalvalget i 1999, foreslår departementet at alle kommuner og fylkeskommuner bør få adgang til direkte valg av ordfører. Forslaget er omtalt i kapittel 2. Ordningen vil være et alternativ til dagens ordning med at kommunestyret/fylkestinget velger ordfører/fylkesordfører. Bruk av direkte valg forutsetter altså et positivt vedtak i det enkelte kommunestyre og fylkesting. Departementet foreslår at direkte valg av ordfører skal foregå etter modell for såkalt preferansevalg. Dette innebærer at den enkelte velger får anledning til å rangere to av kandidatene til ordførervalget, som henholdsvis nr. 1 og nr. 2. Hovedbegrunnelsen for at departementet ønsker en slik modell, er at denne best sikrer den valgte kandidaten en viss oppslutning – og dermed legitimitet – uten å måtte avholde to valgoganger for å kåre en vinner med en viss oppslutning.

b) Kommunedelsorganisering – delegasjon og valgbarhet

Etter gjeldende kommunelov er det ikke adgang for et kommunedelsutvalg til å delegere til egen administrasjon. Departementet mener det bør være opp til kommunestyrene selv å avgjøre om kommunedelsutvalgene skal gis slik delegasjonsmyndighet. Departementet mener også at det enkelte kommunestyre bør kunne avgrense kretsen av valgbare til de som er bosatt i vedkommende kommunedel. Dette er det nå adgang til når medlemmene skal velges ved direkte valg. Omtalen av disse forholdene fremgår av kapittel 3.

c) Lovfesting av komitémodellen

I kapittel 4 i dette høringsnotatet har departementet en redegjørelse og drøftelse av hensyn for og mot lovfesting av den såkalte komitémodellen. Denne formen for organisering er i dag ikke regulert i kommuneloven, og kommunestyrekomiteer/fylkestingskomiteer har derfor ikke blitt betraktet som folkevalgte organer i kommunelovens forstand. Departementet finner det uheldig at denne formen for organisering ikke er klargjort i kommuneloven. Komitémodellen er i praksis et alternativ til hovedutvalgsmodellen eller modellen med faste utvalg inndelt etter funksjonsprinsippet eller lignende. Departementet foreslår at komiteene defineres som folkevalgte organer. Konsekvensen vil bli at lovens saksbehandlingsregler kommer til anvendelse, bl.a. reglene om møteoffentlighet. Siden komiteene må sammensettes med folkevalgte bare fra kommunestyret/fylkestinget, kan kommunelovens bestemmelser om kjønnskvotering til faste utvalg ikke komme til anvendelse. Reglene om kjønnskvotering vil bli de samme som ved valg til formannskapet/fylkesutvalget.

d) Revisjon av bestemmelsen om møteoffentlighet

Bestemmelsen om åpne og lukkede møter (møteoffentlighet) er gjennomgått på bakgrunn av ny bestemmelse i Grunnloven § 100 og forslag til ny offentlighetslov. Departementets gjennomgang har også hatt som siktemål å gjøre bestemmelsen (§ 31) enklere og mer forståelig for brukerne. I kapittel 5 er det inntatt en relativt grundig omtale av bestemmelsen og behovet for endringer. Departementet foreslår en realitetsendring når det gjelder adgangen til å lukke dørene ved foreløpig behandling av saker i folkevalgte organer (nåværende nr. 5). Departementet foreslår at adgangen til å lukke dørene når organet ikke selv skal treffe endelig vedtak, bør begrenses til formannskapet/fylkesutvalgets budsjettbehandling. Et slikt lukningsvedtak må fortsatt treffes av kommunestyret/fylkestinget. Tilknyttet denne lovendringen foreslår departementet at representanter fra partier og/eller lister i kommunestyret som ikke er representert i formannskapet, skal ha møterett når budsjettmøtene vedtas lukket (tilsvarende i fylkesutvalget). Departementet foreslår også at vedtak om å lukke dørene i møter i folkevalgte organer skal kunne gjøres til gjenstand for lovlighetskontroll; og at "enhver" (for eksempel innbyggere og media) skal kunne fremme slik klage.

e) Utvidelse av kretsen som kan ansettes på åremål?

Kommunestyret/fylkestinget kan bestemme at ledende administrative stillinger kan ansettes på åremål. Bestemmelsen er antatt å omfatte administrasjonssjefen, etatssjefer og andre ledere med helhetlig ansvar for deler av virksomheten i kommunen eller fylkeskommunen. Departementet mener det i tillegg bør vurderes om også ledere av kommunale foretak og lokale ombud bør kunne ansettes på åremål. Høringsnotatet inneholder ingen konklusjon på dette punkt. Departementet ønsker derfor høringsinstansenes synspunkter på eventuell utvidelse av bestemmelser om ansettelse på åremål. Omtalen av dette er tatt inn i kapittel 6.

f) Opphevelse av pålegget om partsammensatt utvalg – forslag om prinsippbestemmelse om medvirkning

Kommuner og fylkeskommuner er i dag pålagt å opprette et partsammensatt utvalg – administrasjonsutvalg – for behandling av saker som gjelder forholdet mellom kommunen eller fylkeskommunen som arbeidsgiver og de ansatte. Slike utvalg kan erstattes med andre ordninger dersom dette får tilslutning fra minst tre fjerdedeler av de ansatte (§ 25 nr. 1). Lovpålegget om et særskilt utvalg (som hovedregel) bryter med prinsippet om at kommuner og fylkeskommuner skal ha frihet til å finne fram til den politiske og administrative organisering som er mest hensiktsmessig i det enkelte tilfelle. Ordningen med administrasjonsutvalg er for øvrig også nedfelt i hovedavtalen for kommunesektoren. Departementet mener at prinsippet om medvirkning bør fastslås i kommuneloven, ved at det tas inn en bestemmelse om at kommunestyret og fylkestinget plikter å sørge for ansattes medvirkning, jf. kapittel 7 i høringsnotatet.

g) Enkelte spørsmål om valg til kommunale nemnder

Etter gjeldende lov rykker vararepresentanter opp til ledige plasser i formannskapet eller fylkesutvalget. I faste utvalg mv foretas det imidlertid nyvalg ved ledighet i perioden. Departementet kan ikke se at det er grunnlag for å opprettholde denne forskjellen, og foreslår derfor i kapittel 8 at regelen om nyvalg også bør gjelde ved utskifting av medlemmer til formannskapet/fylkesutvalget. I høringsnotatet foreslår også departementet at det tas inn konkrete regler for valgmetoden "flertallvalg som

forholdsvalg". Denne valgmetoden benyttes mye i praksis, men er altså ikke nevnt i loven. Det foreslås at denne modellen skal benevnes "avtalevalg" (partiene blir på forhånd enige om én forholdsmessig sammensatt liste).

h) Oppheving av stillingskravet om en egen regnskapsansvarlig

Etter kommuneloven § 24 nr. 2 skal det i alle kommuner og fylkeskommuner ansettes en regnskapskyndig person med faglig ansvar for regnskapet. Kravet er begrunnet i behovet for et skille mellom utbetalings- /anvisningsfunksjonen og regnskapsfunksjonen. Departementet mener dette skillet kan opprettholdes uten at det i loven fremgår et krav til en særskilt stilling som regnskapsansvarlig. Forslaget er inntatt i kapittel 9.4 i høringsnotatet.

i) Justering av bestemmelsen om innbyggerinitiativ med mer

I kapittel 9 er det inntatt forslag til enkelte justeringer i kommuneloven. Disse er ikke ment som realitetsendringer, men tas med av hensyn til best mulig presisjonsnivå i loven. I kapittel 9.3 foreslås en justering av ordlyden i § 39 a om innbyggerinitiativ. Denne er ment å klargjøre det som var forutsatt i forarbeidene til gjeldende bestemmelse; nemlig at enhver behandling i kommunestyret/fylkestinget kan være grunnlag for avvisning av et innbyggerinitiativ – og altså ikke bare behandling av tidligere innbyggerinitiativ, slik lovens ordlyd er utformet. Departementet foreslår også at det er valgperioden som er avgjørende for hvorvidt ett og samme forslag kan fremmes på nytt – og ikke en fireårsperiode slik det er regulert i dag. Øvrige forslag til presiseringer i kapittel 9 gjelder spørsmålet om fristen for fastsetting av nytt medlemstall i kommunestyret/fylkestinget (§ 7 nr. 3) og tidspunktet for godkjenning av valget til kommunestyre, fylkesting og eventuelt direkte valg av ordfører (§ 17 nr. 1).

j) Forslag til endringer i bestemmelsene om Longyearbyen lokalstyre

I kapittel 10 er inntatt forslag fra Justisdepartementet til endringer i svalbardloven kapittel 5. Disse innebærer at de fleste av forslagene til endringer i kommuneloven også gjøres gjeldende for Longyearbyen lokalstyre gjennom endringer i svalbardloven og/eller forskriftene til denne."

ADMINISTRASJONSSJEFENS MERKNADER:

Vedtak om endring av kommunestyrets medlemstall – tidsfrist, jf. § 7 nr. 3

For å klargjøre gjeldende rett foreslår departementet at endring av medlemstall må vedtas senest 31. desember i nest siste år av valgperioden. Forslaget innebærer ingen realitetsendring.

Administrasjonssjefen støtter forslaget til presisering.

Lovfesting av direkte valg av ordfører, jf. forslagens §§ 9 nr. 1 og 9a

På bakgrunn av erfaringer fra forsøkvirksomhet, foreslår departementet at alle kommuner bør få adgang til direkte valg av ordfører. Kommunen gis i forslaget mulighet til å velge mellom dagens modell og direkte valg. Direkte valg av ordfører skal foregå som preferansevalg. Dette innebærer at den enkelte velger kan rangere to av kandidatene til ordførervalget slik at den valgte kandidaten sikres en viss oppslutning.

Administrasjonssjefen ser positivt på forslaget og mener det gir kommunen større fleksibilitet til å stimulere til økt lokalt engasjement.

Lovfesting av komitémodellen, jf. ny § 10 a

Enkelte kommuner benytter den såkalte komitémodellen som et alternativ til hovedutvalgsmodellen. Komitémodellen er i dag ikke regulert i kommuneloven. Departementet foreslår at komitémodellen lovfestes. Dette innebærer at lovens saksbehandlingsregler kommer til anvendelse også for denne formen for organisering.

Administrasjonssjefen finner det hensiktsmessig at komitémodellen klargjøres i kommuneloven. Eidsberg kommune er ikke organisert etter komitémodellen og berøres ikke av forslaget.

Kommunedelsorganisering – delegasjon og valgbarhet, jf. §§ 12 nr. 4 og 14 nr. 1 bokstav a

Departementet forslår at det bør være anledning for et kommunedelsutvalg å delegere til egen administrasjon. Videre forslår departementet at det enkelte kommunestyret bør kunne avgrense kretsen av valgbare til de som er bosatt i vedkommende kommunedel.

Administrasjonssjefen har ingen merknader til forslaget. Eidsberg kommune har ikke kommunedelsorganisering og berøres således ikke av forslaget.

Enkelte spørsmål om valg av kommunale nemnder, jf. § 16

Ved varig forfall trer vararepresentanter inn i ledige plasser i formannskapet etter gjeldende lov. I faste utvalg mv foretas det imidlertid nyvalg ved ledighet i perioden. Departementet mener det ikke er noen grunn til å opprettholde forskjellen og foreslår at reglene om nyvalg også bør gjelde ved utskiftning av medlemmer i formannskapet. Departementet foreslår å innta en ny bestemmelse, jf. § 16 nr. 6, som lovfester at gruppen selv skal peke ut den som skal rykke inn på den ledige plassen, og at bystyret velger vedkommende dersom de lovbestemte vilkårene er oppfylt.

Administrasjonssjefen støtter forslaget.

Godkjenning av valget i det konstituerende møtet i kommunestyret, jf. § 17 nr. 2

Departementet foreslår å lovfeste at kommunestyret som første sak i det konstituerende møtet tar stilling til om valget godkjennes.

Administrasjonssjefen støtter forslaget.

Utvidelse av kretsen som kan ansettes på åremål, jf. § 24 nr. 3

Departementet foreslår at adgangen til å ansette på åremål utvides til også å gjelde ledere av kommunale foretak og lokale ombud.

Administrasjonssjefen støtter forslaget.

Oppheving av stillingskravet om egen regnskapsansvarlig, jf. § 24 nr. 2

Etter loven er det krav om at alle kommuner ansetter en regnskapskyndig person med faglig ansvar for regnskapet. Kravet er begrunnet i behovet for å skille mellom

utbetalings-/anvisningsfunksjonen og regnskapsfunksjonen. Departementet mener dette skillet kan opprettholdes uten at det i loven fremgår et krav til en særskilt stilling som regnskapsansvarlig. Forslaget bygger på et prinsipp om at kommuneloven ikke bør inneholde spesielle føringer for hvordan kommunen skal organisere sin virksomhet.

Administrasjonssjefen mener funksjonen som regnskapsansvarlig er viktig, men støtter forslaget om å oppheve lovens stillingskrav ut fra prinsippet om at kommunen selv bør kunne velge egnet organisasjonsform. Administrasjonssjefen legger vekt på at regnskapsfunksjonene også i fremtiden organiseres på en slik måte at de regnskapsfaglige kravene som er stilt i lov og forskrift ivaretas.

Opphevelse av pålegget om partssammensatte utvalg, if. § 25

I dag er det lovpålagt å opprette partsammensatte utvalg – administrasjonsutvalg – for behandling av saker som gjelder forholdet mellom kommunen som arbeidsgiver og ansatte. Det er anledning til å erstatte slike partsammensatte utvalg med andre ordninger dersom minst tre fjerdedeler av de ansatte gir sin tilsutning. Departementet foreslår å oppheve lovpålegget om partssammensatte utvalg. I stedet foreslår departementet at prinsippet om medvirkning bør fastslås i loven, ved at det tas inn en bestemmelse om at kommunestyret plikter å sørge for ansattes medvirkning.

Administrasjonssjefen støtter forslaget som er i samsvar med prinsippet om at kommuner skal ha frihet til å velge den organiseringen som er mest hensiktsmessig.

Revisjon av bestemmelsen om møteoffentlighet, if. § 31

På bakgrunn av ny bestemmelse i Grunnloven § 100 (omhandler innbyggerens rett til å overvære møter i folkevalgte organer) og forslag til ny offentlighetslov, har departementet foretatt en total gjennomgang av bestemmelsen om åpne og lukkede dører (møteoffentlighet). Endringene som foreslås er dels realitetsendringer og dels av teknisk og redaksjonell karakter. Endringsforslaget innebærer at kommunens adgang til å lukke møtene innsnevres.

- Forslaget til § 31 nr. 5 om å kunne lukke dørene for å hindre innsyn i opplysninger som er unntatt offentlighet etter offentlighetsloven innebærer en realitetsendring. Etter dagens regler kan et folkevalgt organ beslutte å lukke et møte av hensyn til tungtveiende offentlige interesser. Begrunnelsen vil typisk knytte seg til forretningsmessige forhold, men det kan også være aktuelt å skjerme opplysninger om for eksempel kontroll- og inspeksjonsrutiner. I forslaget fra departementet innsnevres adgangen til å lukke dørene ved at det bare kan fattes vedtak om lukning for å hindre innsyn i opplysninger som er unntatt offentlighet etter offentlighetsloven. Administrasjonssjefen er uenig i departementets forslag, og mener et folkevalgt organ fortsatt bør kunne vedta å lukke dørene når tungtveiende offentlige interesser tilsier det for å sikre en åpen og fri debatt.
- Departementet foreslår å oppheve kommunestyrets adgang til å lukke alle møter i et organ av hensyn til personvernet. Organet må ta stilling til og treffe beslutning om lukning ved hvert enkelt møte. Administrasjonssjefen har ingen merknader til forslaget.
- Forslaget til § 31 nr. 6 om adgangen til å lukke dørene ved foreløpig behandling av saker i folkevalgte organer innebærer en realitetsendring. Etter

gjeldende lov kan kommunestyret vedta å lukke møtene i andre folkevalgte organer når disse ikke skal treffe vedtak i saken. Departementet foreslår at denne adgangen begrenses til formannskapets budsjettbehandling. Det forelås at representanter fra partier og/eller lister i kommunestyret som ikke er representert i formannskapet, skal ha møterett når budsjettmøtene vedtas lukket. Administrasjonssjefen er uenig i forslaget, og mener det fortsatt bør være adgang for kommunestyret til å lukke dørene ved forberedende behandling når særlige grunner foreligger. I enkelte saker, for eksempel om særlige forretningsmessige forhold, er det behov for at en forberedende behandling kan gå for lukkede dører av hensyn til en fri og åpen debatt. Tilsvarende mener administrasjonssjefen at den forberedende behandlingen av budsjett og økonomiplaner bør kunne skje for lukkede dører, og viser til at også regjeringens egen budsjettbehandling unntas offentlighet. Videre mener administrasjonssjefen at kommunestyret fortsatt bør ha adgang til å lukke alle møter i forbindelse med forberedende behandling, også av budsjett og økonomiplaner, slik at kommunen får anledning til å velge hensiktsmessige og lokalt tilpassede arbeidsprosesser.

- Forslaget til § 31 nr. 9 om at organet skal angi hjemmelen for lukningsvedtaket er ny. Administrasjonssjefen støtter forslaget.
- Forslaget til § 31 nr. 10 om at enhver kan kreve kontroll med lovligheten av lukningsvedtak er en ny bestemmelse. Administrasjonssjefen mener at adgangen til å kreve lovlighetskontroll bør være sammenfallende med den gruppen som har anledning til å kreve lovlighetskontroll etter § 59, dvs tre eller flere medlemmer av kommunestyret.

Lovregulering av flertallsvalg som forholdsvalg, jf. §§ 35 nr. 4 og ny 38 a

Kommuneloven opererer med to alternative metoder når det gjelder valg som foretas av kommunestyret, forholdsvalg og flertallsvalg. I praksis har det utviklet seg en tredje modell hvor valget gjennomføres som flertallsvalg basert på en forholdsmessig fordeling som er fremforhandlet mellom gruppene i den velgende forsamlingen. Departementet foreslår at denne praksisen nå lovfestes.

Administrasjonssjefen er enig i forslaget.

Justering av bestemmelsen om innbyggerinitiativ, jf. § 39 a

Departementet foreslår enkelte justeringer i kommuneloven om bystyrets plikt til å ta stilling til et innbyggerinitiativ. Justeringene innebærer ikke realitetsendringer, men bare en klargjøring av gjeldende rett.

Administrasjonssjefen støtter forslaget til justeringer. I tillegg foreslås det at det foretas en avklaring av forholdet mellom behandlingen etter plan- og bygningsloven og reglene om innbyggerinitiativ. Det er ingen begrensning i hva slags type saker som kan fremmes som innbyggerinitiativ. Der kommunen har startet arbeidet med et planforslag etter plan- og bygningsloven, er innbyggernes behov for medvirkning og innspill ivaretatt gjennom reglene om planprosess i plan- og bygningsloven. Det er u hensiktsmessig at det kan fremmes innbyggerinitiativ i en plansak samtidig som det foregår en planprosess etter plan og bygningsloven. Av hensyn til effektiv ressursbruk og klare behandlingsprosesser foreslår administrasjonssjefen at det ikke bør være anledning til å fremme innbyggerinitiativ for en plansak hvor hensynet til medvirkning ivaretas ved at saken er lagt ut til offentlig ettersyn.

Forslagene til lovendringer innebærer ingen pålegg om å endre kommunens organisasjonsmodeller. Forslagene i seg selv fører således ikke til noen økonomiske eller administrative konsekvenser.